

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΔΥΣΗΣ

I

Ενότητα #1: Τεκμήρια

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Νικόλαος Καραπιδάκης
Τμήμα Ιστορίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Η θεωρία ότι το ρωμαϊκό κράτος υπέκυψε στους Βαρβάρους δίνοντας τη θέση του σε νέους πολιτικούς σχηματισμούς, έχει εγκαταλειφθεί από καιρό. Άλλωστε ο παλιός όρος «επιδρομές», έχει αντικατασταθεί από τον όρο «μετακίνηση των λαών»: αυτοί ωστόσο δεν ήταν πολυάριθμοι. Σταδιακά, μετακινούμενοι από την Ανατολή προς τη Δύση και από τον Βορρά προς τον Νότο, σε μικρές ομάδες, γίνονται Ρωμαίοι και εντάσσονται στη ρωμαϊκή κοινωνία, αναμορφώνοντας ανεπαίσθητα τις δομές της. Μελετώντας προσεκτικά τα γραπτά τεκμήρια και τις λίγες αρχαιολογικές πηγές, οι ιστορικοί εγκατέλειψαν την έννοια «Πρώιμος Μεσαίωνας» για να τον αντικαταστήσουν με τον όρο «Υστερη αρχαιότητα».

Ο Πρόσπερος Τίρων, χριστιανός από την Ακουιτανία, γεννήθηκε προς τα τέλη του Δ' αιώνα και έζησε στη Ρώμη το 440 όπου μετακινήθηκε για δεύτερη φορά. Έγραψε το Χρονικό του, ξεκινώντας κατά την παράδοση αυτού του αφηγηματικού είδους από κτίσεως κόσμου έως τα σύγχρονα προς αυτό γεγονότα. Οι μαρτυρίες του για τα χρόνια 425-455, είναι πρωτότυπες.

Το έτος 455

Υπατοι ο Βαλεντιανιανός, όγδοη υπατεία, και ο Ανθέμιος

Το θάνατο του Αέτιου ακολούθησε λίγο μετά ο θάνατος του Βαλεντινιανού που δεν έκανε και πολλά για να τον αποφύγει αφού αν και δολοφόνος του Αέτιου, συμμάχησε με τους φίλους και τους υπασπιστές του. Αυτοί περίμεναν με υπομονή τη στιγμή που θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν το έγκλημα που είχαν σχεδιάσει, τον έπιασαν καθώς έβγαινε από τη Ρώμη για έναν περίπατο του και τον δολοφόνησαν. Μαζί του σκότωσαν και τον Ηράκλειο, στενό του φίλο, αλλά κανείς από το βασιλικό περιβάλλον, δεν ενδιαφέρθηκε να εκδικηθεί το έγκλημα. Μετά τη δολοφονία, ο Μάξιμος δυο φορές ύπατος και πατρίκιος, πήρε την αυτοκρατορική εξουσία. Όταν άρχισε να δείχνει πως είναι σε θέση να σώσει το κράτος από την καταστροφή, έδειξε τον πραγματικό του εαυτό. Όχι μόνο δεν τιμώρησε τους δολοφόνους του Βαλεντινιανού αλλά τους έκανε και φίλους. Όσο για τη χήρα του Βαλεντινιανού, την Αυγούστα, απαγορεύοντάς της κάθε πένθος, της επέβαλε να τον παντρευτεί, μερικές μέρες αργότερα. Αλλά η διαφθορά του δεν κράτησε πολύ. Ένα μήνα αργότερα ακούστηκε πως ο βασιλιάς Γκενσέρικος έφθανε από την Αφρική. Πολλοί από τους ευγενείς και από τον λαό έφυγαν να σωθούν. Αυτός έχοντας δώσει σε όλους [της αυλής] το δικαίωμα να φύγουν, έψαχνε φοβισμένος τρόπο να ξεφύγει πριν κομματιασθεί από τους

βασιλικούς υπηρέτες που έριζαν τα κομμάτια του στον Τίβερη, στερώντάς του κάθε ταφή. Έτσι, μετά το τέλος του Μάξιμου, η Ρώμη γνώρισε την αξιοθρήνητη αιχμαλωσία. Ο Γκενσέρικος κατέλαβε την Πόλη, που τώρα ήταν αχύλακτη αλλά, χάρη στις ικεσίες του αγίου επισκόπου Λέοντα, μαλάκωσε με τη θεία παρέμβαση και έχοντας πάρει κάθε εξουσία στα χέρια του απέφυγε να πυρπολήσει, να σκοτώσει, να βασανίσει. Για δεκαπέντε μέρες, έψαχναν στην Ρώμη, ατιμώρητα, και την άδειασαν από κάθε πλούτο της, συλλαμβάνοντας χιλιάδες αιχμαλώτους που άρεσαν είτε εξαιτίας της ηλικίας τους είτε εξαιτίας των προσόντων τους, μαζί τους τη βασίλισσα και τις κόρες της, και τους οδήγησαν στην Καρχηδόνα.

Πηγή: Prosperi Tironis *Epitoma Chronicon*, Th. Mommsen, (εκδ.) στο *Chronica minora saec. IV, V, VI, VII*, t. I, Βερολίνο, 1892. MGH AA., IX, σελ. 482-484

¹ Ο πατρίκιος Αέτιος ήταν αρχηγός του στρατού του δυτικού τμήματος από το 435. Είχε νικήσει πολλές φορές τους Γότθους και τους Βουργούνδιους και το 451 μάλιστα τους Ούνους του Αττίλα. Δολοφονήθηκε το 453 από τον αυτοκράτορα Βαλεντινιανό τον Γ΄.